

Från Trastevere till Lukasgården

- En vandring i konstnärers fotspår

Detta är en vandring i konstnärers fotspår, den går från Santa Maria torget i Trastevere och genom en snitslad bana förbi verk av främst Caravaggio och Bernini för att slutligen landa på Lukasgården. Längs vägen kommer även andra destinationer att passeras och lyftas, vad de har gemensamt är att de alla är vackra ting. Om så önskas kan man välja en kortare vandring och börja vid Santa Maria Vittoria, nära Termini.

Sträcka: 8,8 km

Uppskattad tid: 1:30 - 1:45 utan längre stopp

Maps: <https://www.google.se/maps/@41.9060492,12.4860165,14z/data=!3m1!4b1!4m2!6m1!1sz-PRRa8Wqzlk.k-G11p7y3lik>

- A) Basilica di Santa Maria in Trastevere**, kyrkan är sannolikt Roms första Maria kyrka. Enligt legenden sprang en oljekälla upp ur marken år 39 f.kr, detta tolkades av judarna som ett förebud om den kommande messias 'den smorde', och uppmärksammandes därför även av de första kristna i Rom. Kyrkans portik är ett verk av Carlo Fontana 1702. Skulpturerna ovanpå dess balustrad föreställer de tre martyrpåvarna Calixtus, Cornelius och Julius samt martyren Calepodius. Kyrkan är känd för den välbevarade absidmosaiken från 1200-talet, utförd av Pietro Cavallini. Torget är uppkallat efter kyrkan, fontänen i mitten är en av Roms äldsta och har restaurerats flera gånger, senast utav Carlo Fontana år 1694.
- B) Tiberön**, gå ut från Piazza di Santa Maria genom Via della Lungaretta, gå rakt till Piazza Sydney Sonino (vägen med spårvagnarna) ta där vänster. Ta höger på Lungotevere, ta sedan bron *Ponte Cestio*. Direkt till höger ligger kyrkan *San Bartolomeo all'Isola*, Kyrkan har en barockdräkt, men interiörens granitkolonner härstammar från antiken. Kyrkan är byggd på resterna av ett tempel tillägnat Aesculapius. Längre fram till vänster ligger kyrkan *San Giovanni Calibita*, denna kyrka och intilliggande kloster är hemvist för den religiösa orden Congregazione di San Giovanni di Dio. Insidan har en rik dekor av bland annat Corrado Giaquinto, kyrkan får besökas med särskilt tillstånd. Du lämnar ön vi bron *Ponte Fabrizio*, den äldsta bron i Rom om fortfarande är i bruk.
- C) Campidoglio**, du kommer ut på Lungotevere, gatan snett uppåt vänster, Via del Portico D'Ottavia, leder till Roms synagoga och ghettot. Detta var det judiska området, fortfarande är det många judar som har sitt hem här. På 1500-talet gick en mur runt ghettot, bara under arbetstid kunde invånarna lämna området, övrig tid var grindarna i muren stängd. Vi tar istället höger på Lungotevere dei Pierleoni för att sedan ta vänster på Via del Foro Oltorio och vänster igen på Via del Teatro Marcello. Här passerar vi *Teatro di Marcello* på vänstersidan, bygget av denna amfiteater påbörjades av Caesar och fullföljdes av Roms första kejsare, Augustus, år 17 f.Kr. Den översta våningen blev tillbyggd på 1500-talet. Efter drygt 350m når vi trappan som når upp till *Campidoglio* på svenska kallad *Capitolium*. Trappan är ritad av Michelangelo och är benämnd som *La Cordonata*. Capitolium är den minsta av Roms sju kullar. Här ligger idag Senatpalatset vilket idag är residens för Roms kommun.
- D) Il Gesu**, vi vänder tillbaka ut på Via del Teatro Marcello och följer den tills vi ser Vittorianos framsida till höger. Detta är ett monument till Kung Viktor Emanuel II:s ära, monumentet stod klart 1911 och är resultatet av en arkitekturtävling som vanns av Giuseppe Sacconi. Verkets utseende är mycket diskutabelt då somliga anser att det är så fult att det förstör Roms stadsbild, andra anser att det är en magnifik byggnad. Ta i Vittorianos västra hörn vänster till Largo Enrico Berlinguer för att sedan nästan direkt svänga höger in på Via Degli Astalli, på första tvärgatan, Via del Plebiscito, ligger Il Gesu till vänster. Il Gesu är jesuitordens moderkyrka i Rom och anses vara en av Roms mest storslagna kyrkor med sin överdådiga

barockinteriör. Bara interiören som sådan är värld ett besök, flera konstnärer och arkitekter har satt sin prägel, däribland finns Bernini. Man säger att kombinationen av illusionistiskt måleri och skulptur bär Berninis prägel, inuti kyrkan återfinns också Kardinal Roberto Bellarminos gravmonument som är ett av Berninis många verk. Kyrkan har också inspirerat bygget av Storkyrkan i Stockholm.

- E) *Santa Maria Sopra Minerva***, fortsätt förbi Il Gesu och ta sedan höger till Via del Gesu, när vägen delar sig gå åt vänster på Via di Santa Caterina di Siena. Till höger ligger *Santa Maria Sopra Minerva*, kyrkan är den enda i Rom med gotisk interiör. Kyrkan hyser bland annat flera fresker, två verk av Bernini; en byst av Giovanni Vigevano och Vördnadsvärda Maria Raggis epitafium, samt skulpturen *Den uppståndne Kristus* av Michelangelo.
- F) *Piazza Navona/Fyrflodsfontänen***, direkt efter Piazza della Minerva ta till vänster och fortsätt ut på Via di Santa Chiara, vid nästa T-korsning ta till höger, sväng därefter vänster på Piazza di Sant'Eustachio, ta höger på Via del Teatro Valle och sedan vänster på Via degli Staderari, ta höger på Corso del Rinascimento och slutligen första till vänster in på Corsia Agonale, efter ca 50m når du Piazza Navona. På torget står bland annat Fyrflodsfontänen, *Fontana dei Quattro Fiumi* på italienska, ett verk av Giovanni Lorenzo Bernini och ett flertal av hans medhjälpare. På en genombruten klippa balanserar en antik obelisk som en gång stått på Circus Maxentius vid Via Appia. De fyra flodgudarna representerar de fyra världsdelar som man dittills kände till: Donau - Europa, Nilen - Afrika, Ganges - Asien och Río de la Plata - Amerika.
- G) *San Luigi de Francesi***, vänd tillbaka ut på Corsia Agonale, ta sedan vänster på Corso del Rinascimento. Till höger befinner sig då *Palazzo Madama*, hem för senaten, ta höger in på Via del Salvatore. Mitt emot Palazzo Madama har vi nu *San Luigi de Francesi*, även kallad Church of St. Louis of the French. Kyrkan är en barockkyrka och hem åt tre målningar av Caravaggio, nämligen *Matteus kallelse*, *Matteus och ängeln* samt *Matteus martyrium*.
- H) *Sant'Andrea delle Fratte***, korsa Via della Dogana Vecchia in på Via Giustiniani, när du når Piazza della Rotonda – här skymtar du åt höger *Pantheon*, ursprungligen ett tempel men brukas sedan 600-talet som kyrka, känt för att vara så välbevarat – ta vänster på Via della Rosetta. Du kan sedan ta höger på Via delle Colonnate, följ vägen trots namnbyten och svängar till Via del Corso, där tar du vänster – I slutet av Via del Corso ligger *Piazza del Popolo* samt *Santa Maria del Popolo* som hyser verk av såväl Caravaggio som Bernini. Dock är detta en något väl tilltagen omväg för vår vandring. Ta höger på Piazza di S.Silvestro, efter ca 350m når vi *Sant'Andrea delle Fratte* på höger sida. Kyrkans mest utmärkande drag är kupolen och kampanilen – klocktornet – skapad av Francesco Borromini. I kyrkan står också två skulpturer av Bernini *Ängeln med törnekronan* samt *Ängeln med överskriften*. Det sägs att dessa änglar var skapade för att stå på *Ponte Sant'Angelo*, broövergången vid *Änglarnas borg* en donerades till kyrkan av Bernini.
- I) *Fontana di Tritone***, fortsätt förbi kyrkan och ta höger på Via dei Due Maccelli, ta sedan vänster på Via del Tritone. Vi når Piazza Barberini och *Fontana del Tritone*, *Tritonfontänen*. Fontänen är gjord av Bernini som minne utav Påve Urban VIII Barberinis viktiga restaurerande av akvedukter i Rom.
- J) /**
- A) *Santa Maria della Vittoria***, följ Via Barberini ut på Largo di Santa Susanna, ta vänster in på Via Venti Settembre direkt till vänster finner vi *Santa Maria della Vittoria*– du kan också välja att börja vandringen här, nära Termini. Kyrkan är en av många barockkyrkor men speciellt är att i kyrkan återfinns *Den heliga Teresas extas*, en skulptur av Bernini. Skulpturen och kyrkan är en av de verk som uppmärksammas i *Änglar och Demoner* av Dan Brown.
- B) *Quartiere Coppedè***, fortsätt på Via Venti Settembre, du kommer bland annat passera ett par av Italiens departement, ta sedan vänster på Via Piave och följ vägen. Vi kommer passera

bland annat Europeiska biblioteket, en del av Roms universitet etc, vägen kommer byta namn till Via Salaria men vi fortsätter tills vi passerar *Villa Albani* – en av Roms många vackra parker och hem åt ett flertal konstverk. Efter parken tar vi åt höger på Via Basento, till höger på Via Ofanto ligger *Blå Kongo* en svensk restaurang med mycket bra mat. Vi följer Via Basento, även över Viale Regina Margherita och in på Via Tanaro, vi når en rondell och *Quartiere Coppede*. Detta är ett område med bisarr och väl detaljerad arkitektur. Coppède av arkitekten Gino Coppède (byggd 1913-1927), är ett virrvarr av historiska stilar såsom jugend, medeltida, barock och antika grekiska, naturen är den huvudsakliga inspirationen.

C) *San Roberto Bellarmino*, vänd tillbaka till Viale Regina Margherita och ta höger. Fortsätt på vägen, trots namnbyte. Vi befinner oss nu i området Parioli, här ligger flera ambassader och residens, området anses som ett av Roms mer fashionabla områden. När vi når Piazza Ungheria ligger San Roberto Bellarmino till höger, en mindre känd men ack så vacker kyrka.

D) *Lukasgården/Via Antoni Bertoloni 1E*, På andra sidan vägen från San Roberto Bellarmino svänger vi vänster till Viale G. Rossini. Vi når Via Antoni Bertoloni och tar till höger – i korsningen kan man se militära vakter, de vaktar det Amerikanska residenset som ligger här. Efter 100 meter når vi 1E på vänster sida, gå genom den öppna grinden och följ allén till dess slut så når du Lukasgården, Svenska Kyrkan i Roms församlingshem. Mellan 11.00 och 15.00 tisdag-torsdag kan du vanligtvis komma in och säga hej, kanske ta en kopp kaffe och en bulle. Vill du vara på säkra sidan så dubbelkolla i kalendern på www.svenskakyrkan.se/rom så ser du om vi är på plats.

Bild på grinden in till Allén

Bild på Lukasgården

